

Sfânta Treime

APOSTOL. I IOAN 5, 3-13

Fraților, dragostea de Dumnezeu aceasta este: să păzim poruncile Lui; și poruncile Lui nu sunt grele. Pentru că oricine este născut din Dumnezeu biruiește lumea, și aceasta este biruința care a biruit lumea: credința noastră. Cine este cel ce biruiește lumea, dacă nu cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu? Acesta este Cel Care a venit prin apă și prin sânge: Iisus Hristos; nu numai prin apă, ci prin apă și prin sânge; și Duhul este Cel Ce mărturisește, că Duhul este adevărul. Căci trei sunt Care mărturisesc în cer: Tatăl și Cuvântul și Sfântul Duh, și Acești trei Una sunt. Și trei sunt care mărturisesc pe pământ: Duhul și apa și sângele, și acești trei mărturisesc la fel. Dacă primim

mărturia oamenilor, mărturia lui Dumnezeu este mai mare, căci aceasta este mărturia lui Dumnezeu: că a mărturisit pentru Fiul Său. Cine crede în Fiul lui Dumnezeu are această mărturie în el însuși. Cine nu crede în Dumnezeu L-a făcut mincinos, pentru că n-a crezut în mărturia pe care a mărturisit-o Dumnezeu pentru Fiul Său. Iar mărturia este aceasta: că Dumnezeu ne-a dat viață veșnică și această viață este întru Fiul Său. Cel ce are pe Fiul are Viața; cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu nu are Viața. Acestea am scris vouă, care credeți în numele Fiului lui Dumnezeu, ca să știți că aveți viață veșnică.

EVANGHELIE. IOAN 14, 6-7, 11-21, 26

Zis-a Domnul: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, și pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut; dar de acum Îl cunoașteți pe El și L-ați și văzut. Credeți Mie că Eu sunt întru Tatăl și Tatăl este întru Mine, iar de nu, credeți-mă pentru lucrările acestea. Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl. Și orice veți cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul. Dacă veți cere ceva în numele Meu, Eu voi face. Dacă Mă iubiți, veți păzi poruncile Mele. Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe

Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaște; voi, însă, Îl cunoașteți, pentru că rămâne la voi și în voi va fi! Nu vă voi lăsa orfani; voi veni la voi. Încă puțin timp și lumea nu Mă va mai vedea; voi, însă, Mă veți vedea, pentru că Eu sunt viu și voi veți fi vii. În ziua aceea veți cunoaște că Eu sunt întru Tatăl Meu și voi întru Mine și Eu întru voi. Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui. Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte de toate cele ce v-am spus Eu.

TĂLCUIRI

Atât din Vechiul Testament, deși mai vag, cât și din învățătura lui Hristos, oamenii au aflat că Dumnezeu este Treimic, dar încredințarea în legătură cu cele trei ipostasuri ale lui Dumnezeu s-a făcut în ziua Cincizecimii. Astfel, Cincizecimea este sărbătoarea

teologiei ortodoxe. Sărbătoarea Cincizecimii este sărbătoarea Sfintei Treimi, deoarece, prin pogorârea Duhului Sfânt, ne încredințăm de faptul că Dumnezeu este Treimic. Vorbind în termeni ortodocși, spunem că învățătura despre Dumnezeu (teologia) este dife-

rită de învățatura despre întrupare (iconomia). Însă, teologhisind despre iconomie aflăm că Dumnezeu este Treimic: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. În acord cu învățatura ortodoxă revelată, Tatăl este fără de început, necuzat și nenăscut, adică existența Sa nu este cauzată de ceva anume, Fiul S-a născut din Tatăl, iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl. Cuvintele nenăscut, naștere, purcedere ne-au fost dezvăluite de Hristos și nu putem să le înțelegem prin rațiune, ele rămânând o taină. Cert este că Fiul și Duhul Sfânt provin din Tatăl în chip diferit, adică au trăsături ipostatice și moduri de existență diferite, dar au aceeași ființă cu Tatăl. În ciuda faptului că Tatăl este născător și purcezător, iar Fiul este născut și Duhul Sfânt este purces, Ei au aceeași ființă (substanță) și aceeași slavă (energie). Toate cele trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt de o ființă, de o slavă, de o putere și nimeni nu este mai mare decât celălalt, adică Fiul și Duhul Sfânt nu sunt de o mai mică importanță decât Tatăl. Atunci când vorbim despre prima, a doua sau a treia Persoană a Sfintei Treimi, nu facem o ierarhie după însemnătate, după superioritate sau după putere, ci ne referim la modul lor de existență (Sfântul Vasile cel Mare). În fine, trebuie să spunem că logica omului, dar și cuvintele și înțelesurile omenești sunt neputincioase să redea taina Dumnezeului Treimic.

Sfinții Părinți au trăit această taină prin experiență revelatoare atât cât le-a fost lor cu putință. Sfântul Grigorie Teologul vorbește despre trei lumini care l-au înconjurat în timpul revelației pe care a avut-o. El scrie: „Nu am apucat să înțeleg ce se întâmpla, și trei

lumini m-au înconjurat. Nu am ajuns să înțeleg cele trei lumini, și am fost readus în fire”. Taina Sfintei Treimi ne-a fost dezvăluită de Însuși Hristos, Care, vorbind ucenicilor Săi, le-a spus că Duhul Sfânt purcede din Tatăl și este transmis prin El Însuși (cf. Ioan 15, 26). Aceasta înseamnă că Fiul lui Dumnezeu nu ia parte la purcederea Duhului Sfânt, ci participă numai la trimiterea Sa înspre lume, iar această trimitere este tocmai arătarea Duhului în lucrare. Astfel, după cum explică Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Duh

purcede din Tatăl, putând spune că vine de la Fiul numai din punctul de vedere al lucrării și al arătării Sale în lume, nu din punctul de vedere al existenței ființei Sale. Existența Duhului Sfânt este altceva față de arătarea Sa prin lucrare. Tatăl este suficient Lui Însuși și naște înainte de veacuri și pentru vecie Dumnezeu egal cu Sine, adică pe Fiul, și purcede Dumnezeu egal, adică pe Duhul Sfânt, fără ca Dumnezeirea să Se despartă prin separarea Persoanelor, Ea rămânând unită neamestecat în cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. Faptul că Fiul S-a născut din Tatăl nu înseamnă că este ulterior ca existență Părintelui Său, pentru că nu a trecut un anumit interval de timp între născuterea Tatălui și nașterea Fiului sau purcederea Sfântului Duh. Cele trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt veșnice, fără de început, de același rang și de aceeași cinste (Leon Înțeleptul).

Arhim. Ierotheos Vlachos
Predici la marile sărbători,
ed. Egumenița 2004, pag. 283 – 284

GÂNDUL ZILEI

Ce buze are putea descrie ce s-a petrecut cu mine și ce se petrece în fiecare zi? Ba chiar noaptea și în mijlocul întunericului văd, cutremurat, pe Hristos deschizându-mi cerul și privesc cum El însuși mă privește de acolo și mă vede aci jos, împreună cu Tatăl și cu Duhul în de trei ori sfânta lumină. Căci una este această lumină, și totuși se află în Trei. Și lumina este una și aceeași, și totuși în trei chipuri, deși e numai una. Și ea luminează sufletul meu mai strălucitor ca soarele și inundă duhul meu acoperit de întunecimi...”

SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG